Paralelné programovanie Analytické modelovanie

Ing. Michal Čerňanský, PhD.

Fakulta informatiky a informačných technológií, STU Bratislava

Prehl'ad tém

- Réžia v paralelných programoch
- Výkonnostné miery paralelných programov
- Účinok granularity na výkonnosť
- Škálovateľnosť paralelných systémov
- Minimálny čas vykonania a minimálny cenovo optimálny čas vykonania
- Asymptotická analýza paralelných programov
- Iné metriky škálovateľnosti

Analytické modelovanie - úvod

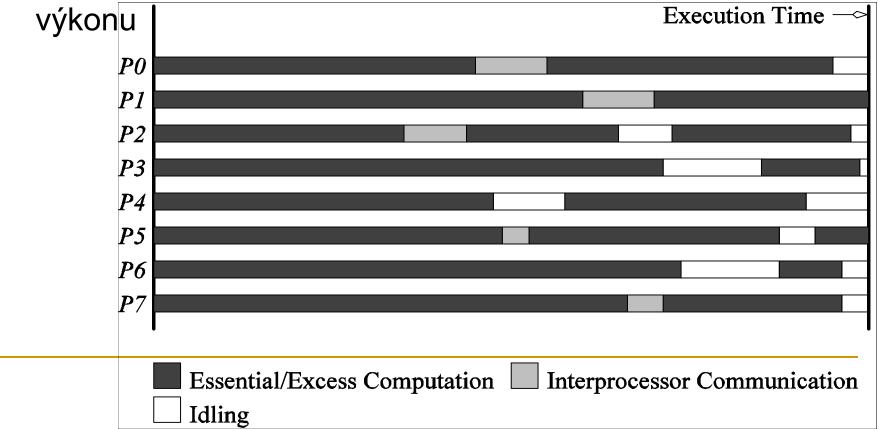
- Sekvenčný algoritmus ohodnotený na základe času jeho behu (vo všeobecnosti asymptoticky v závislosti na veľkosti vstupu)
- Asymptotický čas behu sekvenčného programu je identický na každej sekvnčnej platforme
- Čas behu paralelného programu závisí od veľkosti vstupu, počtu procesorov a parametrov komunikácie počítačového systému
- Algoritmus musí byť analyzovaný s ohľadom na platformu, nad ktorou bude bežať
- Paralelný systém kombinácia paralelného algoritmu a platformy

Analytické modelovanie - úvod

- Viaceré výkonnostné metriky sú inutitívne
- Čas behu programu (Wall Clock Time) čas od spustenia prvého procesora až po čas zastavenia posledného procesora v paralelnom počítačovom systéme
- Ako sa mení, ak sa zmení počet procesorov?
- Ako veľmi je rýchlejšia paralelná verzia?
- Voči ktorej základnej sekvenčnej verzií algoritmu porovnávať?
- Načo FLOPs keď neriešia problém?

Réžia v paralelných programoch

- Dva procesory nemal by program bežať 2x rýchlejšie?
- Viaceré zdroje réžie nadbytočné výpočty, komunikácia, nečinnosť a obsadenie zdrojov spôsobujú degradáciu

Réžia v paralelných programoch

- Interakcie medzi procesmi
  - Netriviálny paralelný problém potreba komunikácie
- Nečinnosť (Idling)
  - Procesy môžu byť nečinné z dôvody nevyrovnanej záťaže, synchronizácie alebo sekvenčnej časti v probléme
- Nadbytočné výpočty
  - Výpočty, ktoré nie je potrebné realizovať v sekvenčnej verzií algoritmu
  - Sekvenčná verzia algoritmu je ťažko paralelizovateľná
  - Niektoré výpočty sú realizované na viacerých procesoroch, aby sa minimalizovala komunikácia

Výkonnostné miery paralelných programov – čas behu programu

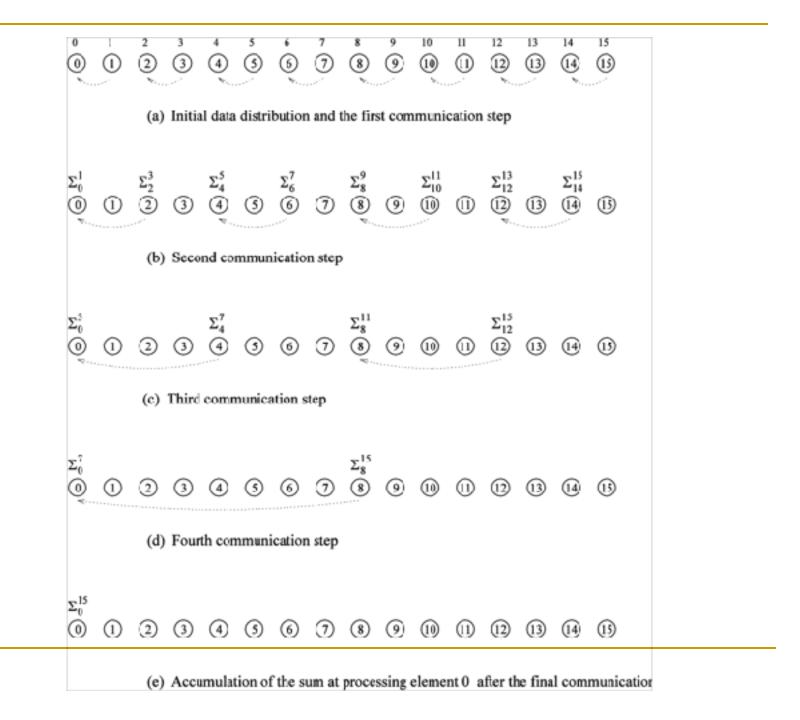
- Čas behu sekvenčného programu čas uplynutý od spustenia po ukončenie sekvenčného počítač. systému
- Čas behu paralelného programu čas uplynutý od spustenia vykonávania prvého procesora paralelného počítač. systému po zastavenie vykonávania posledného procesora
- Čas behu sekvenčného programu T_s
- Čas behu paralelného programu T_p

- celková paralelná réžia
- Nech T_{all} je celkový čas, ktorý strávili všetky procesory pri riešení úlohy
- T_s je čas behu sekvenčnej verzie problému
- T_{all} T_s celkový čas strávený procesormi realizujúc nadbytočnú prácu – celková paralelná réžia
- Celkový čas, ktorý strávili všetky procesory pri riešení úlohy T_{all} = p T_p (p počet procesorov)
- Celková paralelná réžia (T_o) je daná

$$T_o = p T_p - T_s$$

- zrýchlenie
- Aký je úžitok z paralelného riešenia problému?
- Zrýchlenie (S) je pomer času riešenia problému na sekvenčnom procesore k času riešenia problému na paralelnom systéme s p identickými procesormi

- príklad
- Problém sčítania n čísel s využitím n procesorov
- Ak n je mocnina 2, môžeme vykonať operáciu v log n krokoch propagovaním čiastkových súčtov v logickom binárnom strome procesorov

- príklad
- Ak operácia súčtu trvá konštantný čas t_c a komunikácia jedného slova trvá t_s + t_w, máme paralelný čas vykonania
   T_P = Θ (log n)
- Vieme, že $T_s = \Theta(n)$
- Zrýchlenie **S** je dané **S** = Θ ($n / \log n$)

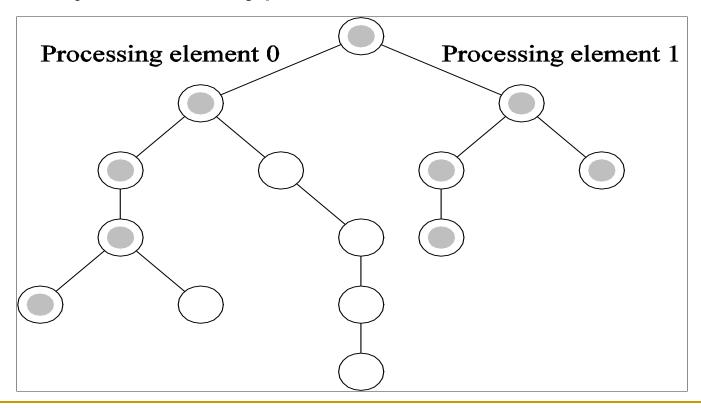
- zrýchlenie
- Pre daný problém môže byť dostupných veľa sekvenčných algoritmov
- Tieto algoritmy sa líšia v asymptotických časoch behu programu
- Pre výpočet zrýchlenia vždy ten najlepší sekvenčný program

Výkonnostné miery paralelných programov – príklad výpočtu zrýchlenia

- Paralelný bubble sort
- Čas vykonania bubblesort-u sekvenčnom počítači 150 s
- Čas vykonania odd-even sort-u (efektívna implementácia bubble sort-u) je 40 s
- Zrýchlenie sa javí ako 150/40 = 3.75
- Je to férové posúdenie systému?
- Čo ak by quicksort na sekvenčnom systéme trval iba 30 s ?
- V takom prípade je zrýchlenie 30/40 = 0.75, čo je realistickejšie posúdenie systému

- ohraničenia zrýchlenia
- Zrýchlenie môže byť aj nulové (paralelný program nikdy neskončí)
- Teoreticky môže byť zrýchlenie zhora ohraničené počtom procesorov p, môžeme očakávať p-násobné zrýchlenie ak použijeme p x viac zdrojov
- Zrýchlenie je možné, iba ak každý procesor strávi výpočtom menej ako $T_{\rm s}/p$ času pri riešení problému
- V takej situácií ale jediný procesor môže byť využitý (zdieľanie času) na vytvorenie rýchlejšieho sekvenčného programu, čo nie je v súlade s predpokladom, že najrýchlejší sekvenčný alg. bol použitý pre urč.zrýchlenia

- superlineárne zrýchlenia
- Jeden z dôvodov superlineárneho zrýchlenia paralelná verzia vykoná menej práce ako sekvenčná verzia

- superlineárne zrýchlenia
- Superlineárne zrýchlenie na základe zdrojov
- Vyššia pamäťová priepustnosť paralelného systému lepšie cache-hit ratio
- Procesor má 64kB vyrovnávacej pamäte 80% hit ratio
- Ak sú použité 2 procesory, hit ratio je 90% (menší problém na jeden procesor), 10% zvyšných prístupov sa delí na 8% lokálna a 2% vzdialená pamäť
- Čas prístupu do DRAM je 100ns, 2 ns čas prístupu do cache pamäte a čas prístupu do vzdialenej pamäte je 400ns – zrýchlenie 2.43

Výkonnostné miery paralelných programov - efektvita

- Efektivita vyjadruje mieru užitočného využitia procesora
- Matematicky je daná

$$E = \frac{S}{p}$$
.

 Podobne ako ohraničenie pri zrýchlení, efektivita môže byť nulová až jednotková

Výkonnostné miery paralelných programov - efektvita

Zrýchlenie paralelného sčítavania čísel je daná:

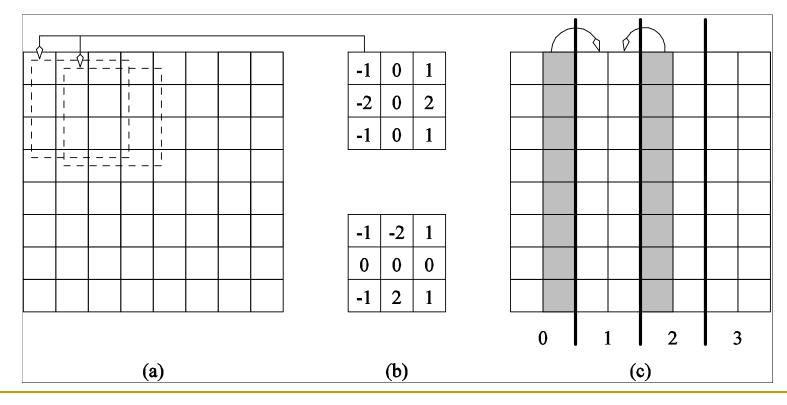
$$S = \frac{n}{\log n}$$

Efektivita je daná:

$$E = \frac{\Theta\left(\frac{n}{\log n}\right)}{n}$$
$$= \Theta\left(\frac{1}{\log n}\right)$$

Čas paralelného spracovania, zrýchlenie a efektivita - príklad

- Detekcia hrán, kernel 3x3 na každý pixel.
- Čas sekvenčného sprac. obrazu $m{n}$ x $m{n}$ je $m{T}_{\mathcal{S}}$ = 9 $m{t}_c$ $m{n}^2$

Čas paralelného spracovania, zrýchlenie a efektivita - príklad

- Možnosť paralelnej realizácie rozdelenie obrazu na rovnako veľké vertikálne segmenty, každý s n² / p bodmi
- Okrajové časti každého segmentu majú veľkosť 2n
  bodov, ktoré musia byť komunikované, čo trvá 2(t_s + t_wn)
- Kernel môže byť potom aplikovaný na všetkých n² / p
   bodov v čase T_S = 9 t_cn² / p

Čas paralelného spracovania, zrýchlenie a efektivita - príklad

Celkový čas behu algoritmu je teda:

$$T_P = 9l_c \frac{n^2}{p} + 2(l_s + l_w n)$$

Zodpovedajúce hodnoty zrýchlenia a efektivity sú:

$$S = \frac{9t_c n^2}{9t_c \frac{n^2}{p} + 2(t_s + t_w n)}$$

a

$$E = \frac{1}{1 + \frac{2p(t_s - t_w n)}{9t_c n^2}}.$$

Cena paralelného systému

- Cena je súčin času behu paralelného programu a počtu procesorov (p x T_P)
- Cena odzrkadľuje súčet časov, ktoré každý procesor strávil riešením problému
- Paralelný systém je cenovo optimálny, ak cena riešenia problému na paralelnom počítačovom systéme je asymptoticky rovná cene sériového riešenia
- Kedže E = T_S / p T_P pre cenovo optimálny systém E = O(1).

Cena paralelného systému - príklad

- Problém sčítavania čísel na paralelnom počítačovom systéme
- Čas behu paralelného programu: T_P = log n (pre p = n)
- Cena systému je daná: p T_P = n log n
- Čas behu sekvenčného algoritmu je Θ(n), paralelná verzia nie je časovo optimálna

Dôsledok cenovej neoptimálnosti

- Algoritmus usporadúvania, používa n procesorov na usporiadanie zoznamu v čase (log n)².
- Čas behu sekvenčného programu je n log n, zrýchlenie je n / log n a efektivita algoritmu je 1 / log n
- Súčin p T_P tohto algoritmu je n (log n)².
- Tento algoritmus nie je cenovo optimálny, ale iba malým faktorom log n.
- Ak p < n, priradenie n úloh p procesorom vedie k $T_p = n (\log n)^2 / p.$
- Zodpovedajúce zrýchlenie je p / log n.
- Zrýchlenie sa znižuje so zvyšujúcou sa veľkosťou problému pre fixné p

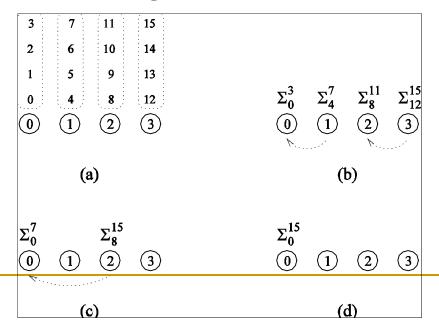
Vlyv granularity na výkonnosť

- Menej procesorov často vedie k lepšej výkonnosti paralelného systemu
- Využite menšieho než maximálneho možného počtu procesorov na vykonanie paralelného programu - škálovanie paralelného systému nadol
- Naivná realizácia škálovania nadol originálny procesor je virtuálny a viaceré sú namapované na procesor v systéme naškálovaného nadol
- Počet procesorov klesá s mierou n / p, množstvo práce pre každý procesor stúpa n / p krát
- Komunikácia by nemala stúpať rovnakou mierou niektoré s virtuálnych procesorov namapované na rovnaký fyzický procesor môžu navzájom komunikovať

- Uvažujme problém spočítania n čísel p procesormi,
   pričom platí p < n a n aj p sú mocniny 2
- Použime paralelnú verziu algoritmu s n procesormi, teraz ale virtuálne procesory
- Každému z p procesorov je teraz priradených n / p virtuálnych procesorov
- Prvých log p z log n krokov pôvodného algoritmu je teraz simulovaných v (n / p) log p krokoch p procesorov
- Nasledujúce log n log p krokov nevyžaduje komunikáciu

- Celkový čas vykonania paralelného algoritmu na takomto systéme je Θ ((n / p) log p)
- Cena je Θ (*n* log *p*), čo je asymptoticky viac ako cena
   Θ (*n*) spočítania *n* čísel sekvenčne. Paralelný systém nie je cenovo optimálny

- Môžeme vytvoriť granularitu takým spôsobom, že získame cenovo optimálny systém?
- Každý procesor lokálne spočíta n / p čase Θ (n / p)
- p čiastkových súčtov na p procesoroch môže byť spočítaných v čase log p

Čas behu paralelného programu je

$$T_P = \Theta(n/p + \log p),$$

Cena je

$$\Theta(n + p \log p)$$

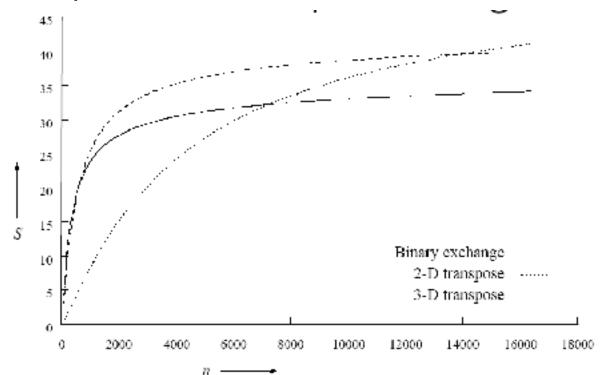
Pokiaľ

$$n = \Omega(p \log p)$$

Je paralelný systém cenovo optimálny

Škálovateľnosť paralelných systémov

- Ako extrapolovať výkon malých problémov a malých systémov ma väčšie problémy na väčších konfiguráciach?
- FFT na 64 procesoroch

Vlastnosti škálovateľ nosti paralelných systémov

Efektivita paralelného programu môže byť zapísaná ako

$$E - \frac{S}{p} - \frac{T_S}{pT_P}$$

Alebo

$$E = \frac{1}{1 - \frac{T_o}{T_S}}.$$

Funkcia celkovej réžie T_o je rastúca s p

Vlastnosti škálovateľnosti paralelných systémov

- Pre danú veľkosť problému (hodnota T_s ostáva konštantná), so zvyšujúcim sa počtom procesorov sa zvyšuje aj celková réžia T_o
- Celková efektivita paralelného systému klesá
- V každom paralelnom programe

Vlastnosti škálovateľ nosti paralelných systémov - príklad

Uvažujem problém spočítania n čísel na p procesoroch

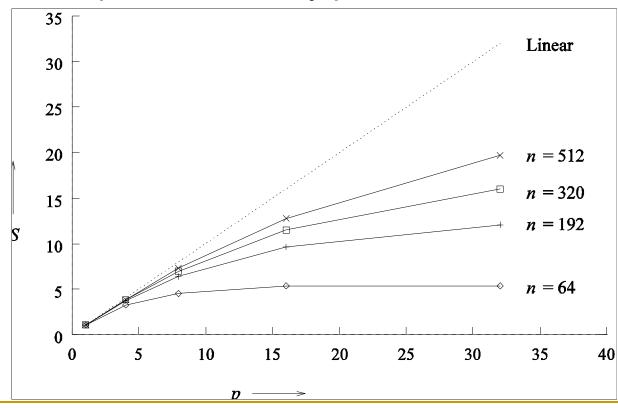
$$T_P = \frac{n}{p} - 2\log p$$

$$S = \frac{n}{\frac{n}{p} + 2\log p}$$

$$E = \frac{1}{1 - \frac{2p \log p}{n}}$$

Vlastnosti škálovateľ nosti paralelných systémov - príklad

 Zrýchlenie pre rôzne veľkosti problému – saturácia zrýchlenia a pokles efektivity podľa Amdahlovho zákona

Vlastnosti škálovateľnosti paralelných systémov

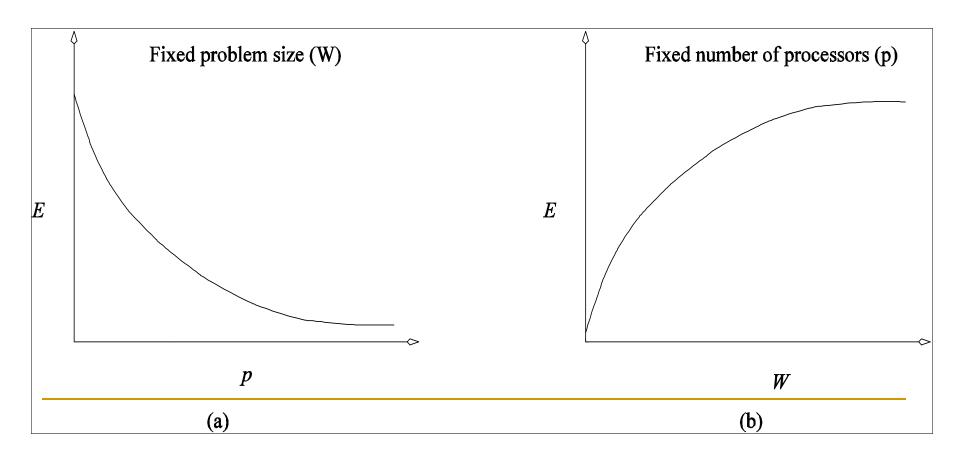
- Funkcia celkovej réžie T_o je funkciou aj veľkosti problému T_s aj počtu procesorov p
- V mnohých prípadoch T_o rastie sublineárne vzhľadom na T_s .
- V takýchto prípadoch sa efektivita zvyšuje ak sa zväčšuje veľkosť problému, pričom počet procesorov ostáva konštantný
- Pre takéto systémy môžeme súčasne zväčšiť veľkosť problému a zvýšiť počet procesorov, aby sme zachovali efektivitu konštantnú
- Takéto systémy označujeme ako škálovateľné paralelné systémy

Vlastnosti škálovateľ nosti paralelných systémov

- Cenovo optimálne paralelné systémy majú efektivitu Θ(1).
- Škálovateľnosť a cenová optimálnosť sú previazané
- Škálovateľný systém môže byť vždy cenovo optimálny, ak počet procesorov a veľkosť problému sú vhodne zvolené

- Pre problém danej veľkosti, zvyšovanie počtu procesorov spôsobuje pokles efektivity paralelného systému
- Pre niektoré problémy sa efektivita paralelného systému zvyšuje, ak veľkosť problému rastie a počet procesorov ostáva konštantný

 Zmena efektivity vzhľadom na počet procesorov a veľkosť problému

- Aká je miera, s ktorou musí rásť veľkosť problému vzhľadom na počet procesorov, aby zostávala efektivita konštantná?
- Táto miera určuje škálovateľnosť systému
  - Čím menší faktor, tým lepšia škálovateľnosť
- Pred formalizáciou tejto miery definujeme veľkosť problému W ako asymptotický počet operácií v najlepšom sekvenčnom algoritme riešiaceho problém

Čas behu paralelného programu môžeme zapísať ako:

$$T_P = \frac{W - T_o(W, p)}{p}$$

Výsledný vzťah pre zrýchlenie je:

$$egin{aligned} S & & rac{W}{T_P} \ & & rac{Wp}{W+T_p(W,p)}. \end{aligned}$$

Nakoniec môžeme zapísať vzťah pre efektivitu:

$$egin{aligned} E & = rac{S}{p} \ & rac{W}{W+T_o(W,p)} \ & rac{1}{1+T_o(W,p)/W} \end{aligned}$$

- Pre škálovateľné systémy môže byť efektivita udržiavaná na konštantnej hodnote (medzi 0 a 1) ak je podiel T_o / W udržiavaný na konštantnej hodnote
- Koľko práce vzhľadom na želanú úroveň efektivity:

$$E = \frac{1}{1 \quad T_o(W, p)/W},$$

$$\frac{T_o(W, p)}{W} = \frac{1 - E}{E},$$

- Ak K = E / (1 - E) je Konštanta v Jackujúca efektivitu, ktorú chceme udržať konštantnú, keďže T_o zavisí od W a p, dostávame

$$W = KT_o(W, p).$$

- Závislosť veľkosti problému W môže byť vyjadrený po vykonaní algebraických manipulácií ako funkcia p ak má byť efektivita konštantná
- Táto funkcia sa označuje ako izoefektivita (isoefficiency function)
- Táto funkcia určuje, ako ľahko je možné v paralelnom systéme udržať efektivitu konštantnú a tým dosiahnuť zrýchlenie úmerné počtu procesorov

Izoefektivita – príklad

- Funkcia celkovej réžie pre problém sčítania n čísel na p
  procesoroch je približne 2p log p
- Po dosadení 2p log p za T_o získavame

$$W^{\equiv} = K2p \log p.$$

- Teda asymptotická funkcia izoefektivity pre tento paralelný systém je $\Theta(p \log p)$
- Ak je počet procesorov zvýšený z p na p', veľkosť problému (teraz n) musí byť zvýšená o faktor (p' log p') / (p log p) aby efektivita ostala rovnaká ako v systéme s p procesormi

Izoefektivita – príklad

- Zložitejší príklad: T_o p^{3/2} + p^{3/4}W^{3/4}
- Použijúc iba prvý člen T_o z rovnice

$$W = Kp^{3/2}. (14)$$

Použijúc iba druhý člen rovnice W and p:

$$W = Kp^{3/4}W^{3/4}$$
 $W^{1/4} = Kp^{3/4}$
 $W = K^4p^3$

 Väčší z týchto asymptotických pomerov určuje izoefektivitu: Θ(p³)

Cenová optimálnosť a izoefektivita

Paralelný systém je cenovo optimálny vtedy a len vtedy ak: $pT_P = \Theta(W)$.

A teda:
$$W+T_o(W,p) = \Theta(W)$$

$$T_o(W,p) = O(W)$$

$$W = \Omega(T_o(W,p))$$

 Ak máme izoefektivitu f(p), vzťah W = Ω(f(p)) musí byť splnený na zabezpčenie cenovej optimálnosti pri škálovaní systému

Dolné ohraničenie izoefektivity

- Pre problém veľkosti W jednotiek práce nie viac ako W procesorov môže byť využitých cenovo optimálne
- Veľkosť problému musí rásť aspoň tak rýchlo ako Θ(p)
   aby bola zabezpečená konštantná efektivita; čize Ω(p) je
   asymptotické dolné ohraničenie funkcie izoefektivity

Stupeň súbežnosti a izoefektivita

- Maximálny počet úloh, ktoré môžu byť vykonávané súbežne sa nazýva stupeň súbežnosti
- Ak C(W) je stupeň súbežnosti paralelného programu, potom pre problém veľkosti W, nie viac ako C(W) procesorov môže byť využitých efektívne

Stupeň súbežnosti a izoefektivita: príklad

- Riešenie problému systému n rovníc o n neznámy Gaussovou elimináciou
- n premenných musí byť eliminovaných jedna po druhej a eliminácia jednej premennej trvá Θ(n²) výpočtov
- Najviac Θ(n²) procesorov môže byť využitých súbežne
- Nakoľko $W = \Theta(n^3)$ pre tento problém, stupeň súbežnosti C(W) je $\Theta(W^{2/3})$.
- Ak máme p procesorov, veľkosť problému musí byť aspoň Ω(p³/2) aby boli všetky využité

Minimálny a cenovo optimálny minimálny čas vykonania

- Minimálny čas vykonania paralelného algoritmu
- Minimálny čas paralelného behu T_P^{min} pre dané W
   derivovaním T_P podľa p a hľadaním riešenia pre výsledok
   0

$$\frac{\mathrm{d}}{\mathrm{d}p}T_P=0$$

Ak p_0 je hodnota p určená uvedenou rovnicou, $T_p(p_0)$ je minimálny čas vykonania paralelného algoritmu

Minimálny čas vykonania - príklad

Minimálny čas vykonania pre spočítavanie n čísel:

$$T_P = \frac{n}{p} + 2\log p.$$

Po položení derivácie podľa p rovnej 0 dostaneme
 p = n/2, Zodpovedajúci čas behu je:

$$T_P^{min} = 2\log n.$$

Nie je cenovo optimálne

Minimálny cenovo optimálny čas paralelného vykonania

- Nech T_P^{cost_opt} je minimálny cenovo optimálny čas vykonania
- Ak funkcia izoefektivity je Θ(f(p)), potom problém veľkosti W môže byť vyriešený cenovo optimálne vtedy a len vtedy ak W= Ω(f(p))
- Čiže pre cenovú optimálnosť musí platiť $p = O(f^{-1}(W))$
- Pre cenovo optimálne systémy, $T_P = \Theta(W/p)$, a teda

$$T_P^{cost\_opt} = \Omega\left(\frac{W}{f^{-1}(W)}\right).$$

Minimálny cenovo optimálny čas paralelného vykonania: príklad

- Uvažujme problém spočítania n čísel
- Funkcia izoefektivity f(p) tohto paralelného systému je Θ(p log p)
- Z toho vyplýva p ≈ n / log n
- Pri tomto počte procesorov, čas behu paralelného programu:

$$T_P^{cost\_opt} \stackrel{=}{=} \frac{\log n + \log \left(\frac{n}{\log n}\right)}{2\log n - \log \log n}.$$

Oba časy T_P^{min} a T_P^{cost_opt} pre paralelné spočítanie n
čísel sú Θ(log n)

Asymptotická analýza paralelných programov

 Usporadúvanie n čísel, najrýchlejší sekvenčný algoritmus – čas Θ(n log n)

Algorithm	A1	A2	A3	A4
p	n^2	$\log n$	n	$\sqrt{n}$
T_P	1	n	$\sqrt{n}$	$\sqrt{n}\log n$
S	$n \log n$	$\log n$	$\sqrt{n}\log n$	$\sqrt{n}$
E	$\frac{\log n}{n}$	1	$\frac{\log n}{\sqrt{n}}$	1
pT_P	n^2	$n \log n$	$n^{1.5}$	$n \log n$

Asymptotická analýza paralelných programov

- Rýchlosť (*T_P*): A1 a potom A3, A4 a A2
- Efektivita: A2 a A4, potom A3 a nakoniec A1
- Cena A2 a A4 sú cenovo optimálne, A1 a A3 nie sú

 Potreba definovať ciele analýzy a podľa toho použiť patričnú mieru

Iné metriky škálovateľ nosti

- Mnoho iných metrík, navrhnuté podľa špecifických porieb aplikácií
- Pre aplikácie reálneho času cieľ je aby systém vykonal úlohu v stanovenom čase
- Ak je obmedzená pamäť, metriky určujú výkonnosť aj so zohľadnením nárastu pamäte

Zdroje

 Ananth Grama, Anshul Gupta, George Karypis, Vipin Kumar. Introduction to ParallelComputing, 2nd Edition, Addison-Wesley 2003, Introduction to Parallel Computing http://www-users.cs.umn.edu/~karypis/parbook/

- Obrázky prevzaté z:
  - Ananth Grama, Anshul Gupta, George Karypis, Vipin Kumar. Introduction to ParallelComputing, 2nd Edition, Addison-Wesley 2003, Introduction to Parallel Computing" http://www-users.cs.umn.edu/~karypis/parbook/